

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ח אב תשע"ט | דף היומי בבלי: כריתות ח.

דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד סעיף ג'.

מוסר: שמירת הלשון פרק ח' 'ופשוט הוא' עד סוף פרק ח'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

משלוח מסתורי מחו"ל | ראש הישיבה התפלל, כעבור יומיים זכה בנו בדירה | 1711

פרשת השבוע

רטט של התרגשות, מתח בחלל האוויר.
כמה מהמתפללים ניגשו אלי אחרי התפילה
ואמרו: "ראש חודש אלול חל בסוף השבוע
היו לנו עוד תוכניות, קלקלת לנו את הכל!"

בראש חודש אלול, ספסלי מעוזי התורה מתמלאים בני תורה צורכים, עם ניצוץ בעיניים והרבה שאיפות...

ה'חתם סופר' מבאר: הלשון 'היום' מורה על ענין ההתחדשות, כמו שדרשו חז"ל: 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים'. ויש להבין, בשלמא כאשר האדם בדרגת התחדשות תמידית מובן שראוי לברכה, אך מדוע אם עושה את המוטל עליו אך אינו בדרגת התחדשות תמידית - הריהו ראוי לקללה.

ומבאר: אדם בטבעו צריך התחדשות תמידית, ואם אינו מוצא זאת בתורה, הוא מוצא זאת בדברים אחרים, וממילא ללא התחדשות הוא מגיע ליניקה ממקורות זרים, ועל כך היא הקללה ח"ו. וכלשון הפסוק (דברים ד', כ"ה): "וְנִשְׁתַּחֲוֶה בְּאֲרָץ וְהִשְׁחַתְמָם".

הברכה והקללה שבעצם המעשים

עוד מפרשים חכמי הדורות: פסוק זה אינו מדבר על גמול של שכר או עונש, אלא בא לומר שבמעשים עצמם יש ברכה או ח"ו קללה. והיינו שהקב"ה נותן היום לפנייהם את התורה והמצוות, והם בעצמם הברכה, ואם אין מקיימם ח"ו - הם הקללה. וזה החילוק בין תוכחת 'בחוקות' לתוכחה זו והמשכה בפרשת כי תבוא: התוכחה בפרשת 'בחוקות' היא בתורת 'עונש', ואילו בפרשה זו מדבר על המציאות. הברכה היא בבחינת "טעמו

הרה"ג רבי נחמן וילהלם שליט"א

"רְאֵה אֲנִי נֹתֵן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם" (דברים י"א, כ"ו)

נקלעתי פעם לאתר נופש בשבת פרשת 'ראה'. היתה זה שבת מברכים 'אלול'. הוגשתי לברכת החודש, התחלתי ניגון של 'ימים נוראים' - 'מכניסי רחמים', אחרי זה ב'כתר' ניגון של 'וידע כל פעול', בבת אחת עבר הקהל למחוזות אחרים. רטט של התרגשות, מתח בחלל האוויר. כמה מהם ניגשו אלי אחרי התפילה ואמרו: "ראש חודש אלול חל בסוף השבוע היו לנו עוד תוכניות, קלקלת לנו את הכל".

זהו 'אלול', תופס את היהודי בכל מקום. וכלשון הפסוק: "יִמְצְאוּהוּ בְּאֲרָץ מְדַבֵּר וּבְתוֹהוּ יִלַּל יִשְׁמֵן יִסְבְּנֶהוּ יְבוֹנְנֶהוּ יִצְרְנֶהוּ קָאִישׁוֹן עֵינָיו".

הזעזוע הראשון הוא כבר בשם של הפרשה 'רְאֵה', תתחיל להביט. תראה מה קורה לפניך.

משמעות הזעזוע והקריאה של 'ראה' שונה מאדם לאדם, לפי מצבו באותה שעה. ואכן רבים הפירושים שנכללו בקריאה זו. ה'ספורנו' מבאר לאמור: "ראה שאין דרך של בינוניות. או ברכה או קללה".

ה'אור החיים' דרש, שמשנה רבינו אמר להם: "רְאֵה אֲנֹכִי", כלומר הביטו עלי, ותראו לאלו דרגות יכול להגיע ילוד אשה. כפי שכתב הרמב"ם שכל אחד יכול להיות כמשה רבינו. לעומת זה, יש שדרשו זאת כלפי מי שמביט בצדיקים כסגולה בעלמא ללא צירוף יגיעה עצמית, 'ראה אנכי' - הבט על עצמך ועל מצבך, ותעשה חשבון נפשך ואז תתרומם. כללם של דברים: תפסיק להסתובב סתם, 'רְאֵה'!

פחד של "סִמְר מִפְּחָדְךָ בְּשָׂרִי וּמִמְשַׁפְּטֶיךָ יִרְאֵתִי", כדברי רבי יוחנן בן זכאי (ברכות כח:): 'איני יודע באיזו מוליכים אותי - ולא אבכה?!'. יחד עם בטחון של 'מפחדך אני בורח אליך'. והרגשת רוממות וקירבה של "אֲנִי לְדוֹדֶי וְדוֹדֵי לִי". עד "אֲכַלּוּ רְעִים שְׁתוּ וְשָׁקְרוּ דוֹדִים".

אלול היא סוגיא שנלמדת בעיון המוח והלב בהיכלי התורה, החסידות והמוסר. כל אחד מעמיק בה, ובעצם מעמיק בתוך עצמו, לבדוק את מה שטעון בדיקה ושיפור. לפשפש ולמשמש במעשים. יש 'יהודים של כל השנה' ו'יהודים של אלול'. 'אלול' היא סיבה לעצור לפתע באמצע דיבור שנון, להפסיק באמצע מאכל תענוג, להסיט מבט, לעצור מחשבה, 'באלול הכל אחרת'...

בראש חודש אלול יורדת רוח של התחדשות בעם ישראל, בכל מקומות מושבותיהם, ספסלי מעוזי התורה ובתי המדרשות מתמלאים בני תורה צורבים, עם ניצוץ בעינים והרבה שאיפות, כל אחד התקדם, עלה שלב, רוח של תנופה ותקווה באויר.

הקריאה "לְכוּ וְנִשְׁבְּחָה אֶל ה'" בתפילת יום כפור קטן בערב ראש חודש אלול, מניעה נימי לב רבים וסוחפת עמה רבים, לעלות בהר' ולקום במקום קדשו.

רגשות לב חבויים מתגלים, גחלים הופכות לשלהבות, הטון והסגנון משתנים, איש את רעהו יעזור, כל אחד מחפש עצות ודרכים לשוב אל ה' ואל אלוקינו כי ירבה לסלוח.

וְרָאוּ כִּי טוֹב ה'", והקללה היא בבחינת הכתוב (ירמיה ב', י"ט): "תִּיַסְרְךָ רְעֵתְךָ וּמִשְׁבּוֹתֶיךָ תִּכְחַךְ וְדַעִי וְרָאִי כִּי רַע וְמָר עֲזָבְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ. שְׁשָׁכְרָה מְצוּהָ, מְצוּהָ וּשְׁכַר עֲבָרָה, עֲבָרָה". הוא אשר נאמר במדרש (דב"ר ד) "רְאֵה אֲנֹכִי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִשְׁאֵמֶר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַדָּבָר הַזֶּה בְּסִינִי, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה" (איכה ג, לח) "מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תֵצֵא הַרְעוֹת וְהַטּוֹב, אֲלֹא מֵאֲלִיָּהּ הַרְעָה בָּאָה עַל עוֹשֵׂי הַרְעָה, וְהַטּוֹבָה בָּאָה עַל עוֹשֵׂי הַטּוֹבָה".

וכן פירשו צדיקים את הפסוק: "ראה אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה", ומהי הברכה? - "את הברכה - אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ", זה גופא הברכה - שתשמעו את דבר ה'.

ניצול כל הכוחות לטוב

יש שפירושוהו כלפי תכונות הנפש ותנאי החיים של האדם, שיכולים לשמש לו מקור ברכה ועלייה, ויכולים להיות לו לרועץ להיפך, והכל תלוי באדם. וזה שפתח הכתוב תחילה: "רְאֵה אֲנֹכִי נִתֵּן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה", היינו שהאדם מקבל תכונות ותנאי חיים טובים. ומאידך, תכונות רעות וקשיים בחיים. ועל זה ממשיך "את הברכה - אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ", אם שומע את קול ה' הקורא לו ומנחה אותו כיצד להשתמש בתכונותיו לטובה, אזי בין הטוב ובין הרע נעשים לו מקור ברכה בקיום שליחותו עלי אדמות. והקללה - אם לא תשמעו.

הכרה עצמית

הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב, פירש זאת כתוכחה נוקבת: נער קטון צריך למשוך לטוב באמצעות הענקת פרסים, קליות ואגוזים וענישה, ואילו 'גדול' אינו צריך לכך, אלא נמשך לטוב ומתרחק מהרע מצד הכרתו. וזה שאמר להם משה: "רְאֵה אֲנֹכִי נִתֵּן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה", כלומר ראו שדרגתכם פחותה, שאני צריך לכפות אתכם על דברי התורה באמצעות שכר ועונש של ברכה וקללה.

הסיפור היומי

האנשים אמרו לאבא שהם הביאו עבורנו משלוח מחו"ל. הוא ירד איתם, וראה שני ארגזים ענקיים ליד הדלת. הוא דחף את הארגזים לתוך הבית והסתובב להודות להם - אך הם נעלמו כלא היו...

הסיפור שאבא סיפר לי רגע לפני שהוביל אותי לחופה

היה זה בשנות הצנע כאשר היה רעב בירושלים ובאותה עת גם היה מצור של צוררי היהודים שהתנכלו אליהם וחסמו את דרכי הגישה לירושלים כך שגם לא היתה אספקת סחורה ומזון. אבי מורי היה אחד מהחלבנים של ירושלים, ולמרות שהיו בידו תלושים לקבלת מזון, מאחר ולא הגיעה אספקה לא היה מה לאכול.

מספר הרב י' פ': זה היה ביום חתונתי. רגע לפני שהובילו אותי תחת החופה, לקחני אבי מורי זצ"ל לצד וביקש לספר לי סיפור, אך לא לפני שהבטחתי שהבטחתי לו שלא אספר זאת לאף אדם, ובפרט שהוא בעצמו בעל המעשה. אחרי שהבטחתי, סיפר את המעשה כדלהלן:

אמרו כי באו למסור משלוח שקרובי משפחה שלחו מחו"ל.
הוא דחף אפוא את שני הארגזים הכבדים לתוך הבית והסתובב
להודות להם, אך הם נעלמו כלא היו.
אבא המשיך וסיפר: אותם שני ארגזים היו מלאים בכל טוב,
קופסאות שימורים וכל מילי דמיטב, אותם ארגזים הספיקו לזון
את המשפחה חודשים רבים!
אבא ניסה למצוא את הקרובים ששלחו את ארגזי המזון, אך
אף לא קרוב משפחה אחד מהקרובים ומהרחוקים יותר לא ידעו
על מה הוא מדבר...

אבא סיים את הסיפור ואמר: אני מספר לך את הסיפור כדי
ללמד אותך דבר אחד: "אם אתה בוטח בה' לא יחסר לך דבר!!!
ועכשיו שאתה נכנס לחופה חשוב לי לומר לך זאת, שרק תתחזק
בביטחון בה' והוא יתברך יכלכלך!"

(טיב הקהילה' פרשת עקב)

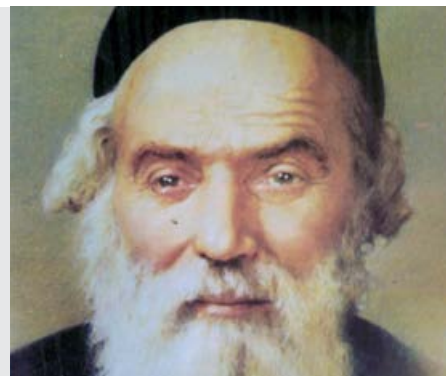
אבי מורי ניצל כל רגע ללימוד התורה וכך גם בבית היה רכון
על תלמודו, אמא פנתה אליו ואמרה כי הילדים רעבים מאוד, הוא
הרים עיניו מהגמרא הקדושה ואמר לה בחן שתגיד תהילים. אמא
הצדקת עשתה כבקשתו אך כעבור זמן אמרה לו שהילדים רעבים
ולא נרדמים מרוב רעב!!!

מששמע שלא נרדמים מחמת הרעב, אמר, אם כך אעלה לבית
הכנסת לומר תהילים. הוא עלה לקומה מעל הבית, שם היה בית
כנסת קטן, ופתח באמירת תהילים בחום וברגש. היה זה כחצות
ליל.

כעבור זמן לא רב הגיעו שני אנשים ודפקו אצל אמא בדלת.
אמא נבהלה ושאלה מבעד לתריס מי שם ומה הם מחפשים
בשעה כה מאוחרת של הלילה, ומחמת החשש שלה הפנתה אותם
לבית הכנסת בקומה מעל. הם הגיעו לבית הכנסת וביקשו מאבא
להתלוות אליהם, אבא ירד איתם וראה שני ארגזים ענקיים. הם

ערב ראש חודש אלול מוקדם

3 הדקות של דרשת החפץ חיים בכל חודש אלול שהרעידה את הלבבות

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על עבודת ה'אלול'

בחמישים רובלים, המצוה שוה כל הון
מדוע? כדי לקיים מצוה מן המובחר, הדר שבהדר, פעם
אחת. ביום הראשון, מצות נטילת לולב מדאוריתא. בשאר הימים
מדרבנן. זכר למקדש. ומלה אחת של תלמוד תורה, שכרה עצום
ורב מהאתרוג המהודר ביותר, ומכל ארבעה המינים, ושופר ומצה.
מכל התרי"ג גם יחד

ובדקה אחת אפשר לומר מאתים מילים
אלף, בחמש דקות. כתרי"ג אלפי מצוות
ומאחרים לסדר בחמש דקות !?

וסיים האיש: ס'האט זאך גיטרייסלט. זה הרעיש את הלבבות !
נו?!

שקי העברות כבר מוכנים, ואנו ישנים !?

(מתוך 'והגדת' אלול)

אמר לי אדם, תלמיד ישיבת ראדין בעבר: אומר לך מה היה
ה"חפץ חיים" זצ"ל דורש כל שנה בתחילת חודש אלול, שלוש
דקות דרש. אומר את הדברים בקולו, ואחזור על תנועותיו. הבט
בי, ותדמה שה"חפץ חיים" דורש לפניך

ואף אני אומר זאת לכם. שמעו, ותדמו שאני ה"חפץ חיים"
אקדים ואומר, שבפולין ורוסיה לא גדלו אתרוגים. היו מייבאים
אותם מארצות החמות, בקשיים רבים ובתנאים גרועים, רבים
נפסלו בדרך ומחיר הנותרים הרקיע שחקים. אתרוג נמכר בין
חמישה לחמישים רובלים. הון עתק. בין אלפי לרבבות שקלים.
העשירים בלבד רכשוהו.

והקהילות קנו עבור הצבור מקופת הקהל. ואמר ה"חפץ חיים"
אנו בחודש אלול, והחגים מתקרבים. כל אחד חושב לעצמו: אח,
לו הייתי עשיר ! כי אז, מה? אזי הייתי רוכש אתרוג לעצמי ! אתרוג
ולולב, ארבעה מינים. ואילו עשיר מופלג הייתי, הייתי רוכש אתרוג

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל

שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

יהיו כאלו שיגידו: "זה לא שייך! אין מושג של קשר פתוח עם ילדים מתבגרים". רבותי, זה ממש לא כך! להיפך - דווקא מתבגרים מחפשים אוזן קשבת, רוצים שיתוף, הם רק לא מוצאים את מי לשתף

"בקשר לקשר" | הרב פנחס ברייער במאמר שני בסדרה המיוחדת על תקשורת נכונה במשפחה

הזוג. בזה המצפון שלנו נקי, אנחנו יודעים - בזה אני לא אשם, זה לא קשור אליי.

ממש כהגדרת חז"ל: "כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו" - אנחנו מוכנים לקבל חוסר מושלמות, אנחנו גם יודעים להתמודד עם חיסרון, אבל קשה לנו להתמודד עם חיסרון שאנחנו יצרנו, חיסרון שהמבנה הגנטי שלנו חתום עליו.

בונים גשרים וקשרים

אני יודע שיהיו כאלו שיגידו: זה לא שייך... לא קיים... אין מושג של קשר פתוח עם ילדים מתבגרים, הם הופכים באופן טבעי למופנמים ולא משתפים וכו'.

אני מרגיש חובה להצהיר: רבותי, זה ממש לא כך! להיפך; דווקא מתבגרים מחפשים כל כך אוזן קשבת, רוצים כל כך שיתוף, הם רק לא מוצאים את מי לשתף. חובה עלינו ההורים להכשיר את הקרקע כדי שנהיה שם בשבילם.

זו השקעה, אולי אפילו השקעה ארוכה. זה לא משהו שנבנה ברגע, זה מתמשך שנים, ודווקא להורים הצעירים בתחילת הדרך הדבר קל יותר, על אף שבכל שלב ניתן לתקן וליצור תקשורת. בכל זאת, ככל שבונים את הקשר מלכתחילה, הוא יהיה טבעי יותר.

במאמרים הבאים נלמד איך בונים קשר, ונראה שזה פשוט כל כך, מעשי כל כך ומשתלם כל כך. נתייחס בעזרת ה' בהמשך גם לסגנון הקשר עם המתבגרים, עם הנשואים וכו', ונראה עד כמה כל אחד מהם זקוק לקשר. לא נכביד על מופנמים, ואולי גם נמצא רעיונות להורים שהם עצמם מופנמים, ורוצים סוף סוף להיפתח ליקרים להם מכל...

לקבלת תכנים נוספים מאוצרו של המחנך הרב פנחס ברייער לחצו כאן

אם נגענו במאמר הקודם בנושא התכונות שהילדים יורשים מהוריהם, אציין נקודה מעניינת שכדאי לקחת לתשומת לב: כל אחד מאתנו יודה, שבביתנו יש ילדים שעמם התקשורת זורמת יותר, אתם אין חיכוכים יומיומיים, יש הבנה, ולעומתם יש ילדים שאתם אנחנו מוצאים את עצמנו מסתבכים שוב ושוב. מה שמפתיע הוא, שברוב המקרים - החלוקה הזאת באה בהיפוכה אצל בן הזוג: אותו ילד שאנחנו מתקשים אתו, מתקשר באופן נפלא עם בן הזוג, בעוד הילד החלק בעינינו הוא הבעייתי בעיני בן הזוג.

במקרים רבים מהווה המצב הזה גם עילה לדיונים לא קלים בין בני הזוג, כשכל צד מרגיש שהשני מסנגר על הילד הקשה במקום ליישר קו.

ההסבר האמתי לתופעה הוא: הילדים הם הבבואה של ההורים, התפוחים לא נופלים רחוק מהעץ, הילדים מקבלים את התכונות של ההורים, וכמו בכל בית - יש כאלו הדומים יותר לאבא, ויש הדומים יותר לאמא.

תכונות גנטיות באות בעסקת חבילה. ילד הדומה לאחד ההורים, דומה לו בחלקים הטובים, כמו גם בתכונות הטובות פחות. אם נשים לב, נראה שדווקא עם הילדים הדומים יותר לבן הזוג - נסתדר טוב יותר מאשר עם הילדים הדומים לנו. וזה מדהים!

אנחנו בעצם כועסים על הילד, אבל בתת המודע אנחנו כועסים על עצמנו. כשאנחנו קולטים שהתכונות הלא טובות כבר עוברות בירושה, זה מתסכל ומרגיז. בקושי אנחנו מסתדרים עם התוצאות של החסרונות שלנו, והנה זה בא בחזקה...

כאן, במקום להבין שאנחנו הסיבה, והילד הוא בסך הכול התוצאה, אנחנו עוד כועסים על התוצאה, מתוך התעלמות מוחלטת מהסיבה...

לכן קל לנו יותר להשלים עם התכונות החלשות שמקורן בבן

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

באחת מנסיעותיו עלה בידו לגייס בערב אחד סכום אדיר של למעלה משלושים אלף דולר! אך כשנצרך לעזוב את המקום, סירב לנסוע במונית, כדי לא לבזבז מכספי הישיבה...

ליומא דהילולא של הגאון רבי משה פינקל זצ"ל - כ"ח מנחם אב תשס"ד

אפילו לאותם ימים בהם המצב הכלכלי בארץ היה ירוד מאוד. אפילו ארון בגדים לא היה בביתם, במקומו היה מוט תלוי מקיר אחד למשנהו ועליו נתלו בגדיהם. מהקירות המתקלפים היו נופלות מידי פעם חתיכות ממעט הסיד שעדיין נותר בהם, מקרר ותנור לא נכנסו אל הבית משום שהם "בזבוז" כספי הישיבה שלא לצורך.

למראה הדחקות הנוראה, פנתה הרבנית שולמן למרן רה"י הגרא"י זצ"ל ותמחה בפניו כיצד הוא נותן לבנו לחיות בחיי עניות שכאלו. לשמע דבריה התבטא מרן רה"י הגרא"י זצ"ל בהתבטאות נדירה על הנהגתו של בנו בהסתפקותו במועט ואמר: "מה אעשה לוי? והלא אין ספור פעמים התחננתי בפניו שיואיל לרכוש לעצמו מעט ריהוט והוא סירב".

אך מיד לאחר מכן החליט מרן זצ"ל כי עליו לעשות ככל יכולתו כדי לסייע לבנו. מיד התכנס מרן בפינת החדר, נטל את ספר התהלים בידיו והחל לקרוא פרקי תהלים. לאחר מכן אמר: "אני עשיתי את מירב ההשתדלות, מכאן ואילך יעזור הקב"ה וישלים לו את כל מחסורו".

כעבור יומיים זכה הגר"מ בהגרלה בדירה בעיר בת-ים. לאחר שמכר את הדירה היה בידו סכום כסף לרכוש את הפריטים שהיו חסרים בביתו מבלי להשתמש בכספי הישיבה הקדושה.

(גיליון 'בית מדרש' שע"י ישיבת מיר)

מורנו הגאון רבי משה פינקל זצוק"ל בנו של מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל ראש ישיבת מיר, עסק רבות בגיוס כספים לטובת הישיבה הקדושה. חודשים ארוכים היה מכתת רגליו בין בתי הנדיבים כדי לעזור לאביו רה"י לגייס את הכספים שנדרשו להחזקתה. אולם למרות המאמצים האדירים שהשקיע עבור הישיבה וסכומי הכסף הגדולים שעברו תחת ידיו, נזהר היה עד מאוד שלא ליהנות בעצמו שום הנאה שאינה הכרחית מכספי הישיבה והיה חי בצניעות ודחקות נוראה.

כל אותן תקופות ששהה בחו"ל למטרות אלו, לא ראה צורך כלל בנסיעה במוניות וכדו', ותמיד היה מתבטא ואומר: כשיש אפשרות ללכת ברגל מדוע 'לבזבז' את כספי הישיבה?... במקרים חריגים בלבד התיר לעצמו לנסוע ברכבת.

אחד מבני המשפחה סיפר, כי באחת מנסיעותיו אסתייע מילתא ועלה בידו לגייס בערב אחד סכום אדיר של למעלה משלושים אלף דולר! אך כשנצרך היה לעזוב את המקום, סירב לנסוע במונית, וניסה בדרך לא דרך להגיע לתחנת הרכבת התחתית, שם עלה על הרכבת בשעת לילה מאוחרת מאד, וכל זאת כדי לא ליטול ולו דולר אחד מתוך שלושים האלף.

פעם אחת נכנסה הרבנית שולמן לביתם של הגר"מ משה זצ"ל ורעייתו הרבנית מרת נחמה ע"ה, ולפליאתה הבחינה כי הדלות והעניות זועקות מכל פינה אפשרית, עניות אשר לא התאימה

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

כיצד מערבים 'עירוב תחומין' עבור שבת ויום טוב רצופים?

יהיה מונח במקומו בין בכניסת יום ראשון ובין בכניסת יום שני, ובכניסת יום שני, חל העירוב של היום השני מאליו. ואם ירצה בכך מסיבה כלשהי - רשאי לקחת את המזון לביתו, (על מנת להחזירו, ראה להלן), ולהחזירו למקומו לפני כניסת היום השני.

וכפי שלמדנו, דינם של שני ימי ראש השנה שונה מדין שני ימים טובים שבחוץ לארץ, והם נחשבים כיום אחד, ואדרבה, לא ניתן לעשות עבורם עירובים נפרדים; ולכן, העירוב שעושה בכניסת היום הראשון - חל גם עבור היום השני.

[שו"ע תטז, ב, ומשנ"ב י, יא, יב, יג רטז]

כפי שלמדנו, שני ימים טובים של גלויות, או שבת ויום טוב רצופים - יש לעשות 'עירוב תחומין' בנפרד עבור כל אחד מהם. ולפיכך, אם מערב באמצעות שהייה במקום העירוב בזמן 'בין השמשות', צריך שישהה שם בין בכניסת היום הראשון, ובין בכניסת היום השני.

ואם מערב באמצעות הנחת מזון שתי סעודות במקום העירוב למשך זמן בין השמשות - יכול להניח בערב היום הראשון את אותו המזון עבור שני הימים, אך יפרש זאת בנוסח 'בזה העירוב' שאומרים לאחר הנחת המזון במקומו; וכדין מי שמניח מזון לעירוב תחומין עבור מספר שבתות (ראה תקציר לאתמול). והמזון

באיזה מקרה מוגבלת עשיית 'עירוב תחומין' לכיוון מסוים?

אינו צריך לומר את נוסח 'בזה העירוב', כיון שכבר חל שם עירוב על מזון זה ביום הראשון. ואדרבה, אסור לומר מאומה בשעת עשיית העירוב עבור היום השני; דהיינו, בשהייתו במקום לא יאמר "שביתתי במקומי", ובהנחת המזון לא יאמר 'בזה העירוב'; וכמו כן, לא יברך על עשיית העירוב. וטעם הדבר, משום שיש איסור 'הכנה' משבת ליום טוב, ולהיפך, וכן מ'יום טוב ראשון' ל'יום טוב שני', ובאמירות אלו הוא נראה כ'מכין' מהיום הראשון לשני. ובדיעבד, אם אמר וברך, העירוב חל.

[שו"ע תטז, ב, ומשנ"ב יח, יט, כג רכד, וביה"ל ד"ה שאינו]

בהמשך לאמור: כשלא עשה 'עירוב תחומין' בערב היום הראשון עבור היום השני - אם עירב עבור היום הראשון באמצעות שהייה במקום העירוב בזמן 'בין השמשות'; או שעירב באמצעות הנחת מזון שתי סעודות, אלא שלא פירש שהעירוב יחול גם ביום השני - יכול לערב עבור היום השני באותה צורה שבה עירב עבור היום הראשון; דהיינו - באמצעות שהייה באותו מקום בזמן בין השמשות, או באמצעות הנחת אותו מזון (ששימש עבור עירוב היום הראשון) באותו מקום.

וכשמערב באמצעות שהייה במקום, אינו צריך לומר מאומה, כדין כל מי שמערב באופן זה; ואף כשמערב באמצעות הנחת מזון,

מי שלא עשה 'עירוב תחומין' עבור 'יום טוב ראשון' - האם יכול לערב עבור 'יום טוב שני'?

שאף אם משתמש באותו מזון - מאחר והוציאו ממקומו שלא על מנת להחזירו, בטל ממנו שם עירוב, ועליו אפוא להחיל שם עירוב על המזון באמצעות אמירת נוסח 'בזה העירוב', והיא הכרחית לתחולת העירוב; ומכיון שאיסור 'הכנה' הוא אפילו בדיבור, (כאשר הדיבור יוצר 'חלות' כלשהי), נמצא שבאמירתו הוא עובר על איסור הכנה מהיום הראשון לשני. ואף בדיעבד, אין העירוב חל. וכך הדין גם בנוגע לעשיית עירוב באותו מקום, באמצעות מזון אחר - שהואיל ועליו להחיל שם עירוב על המזון, אסור הדבר משום איסור הכנה.

[שו"ע תטז, ב, ומשנ"ב טז, יז, כ, כב רכג, ושעה"צ ט ריג; וראה ביה"ל ד"ה מפני; ביאורים ומוספים דרשו, 5]

בהמשך לאמור: עשיית 'עירוב תחומין' עבור היום השני באמצעות שהייה בזמן 'בין השמשות' במקום שונה ממקום השביתה של היום הראשון - יש אוסרים, משום שביום הראשון אסור לו ללכת עד לסוף 'תחומי' של מקום זה, ואם כן, בשעה שמגיע למקום זה בסוף היום הראשון ושוהה בו בזמן בין השמשות של היום השני, הוא נראה כ'מכין' מהיום הראשון לשני. ויש אומרים שטעם האיסור משום שהוא 'קונה שביתה' חדשה בשבת, או ביום טוב. ויש מתירים, ויש להחמיר.

ועשיית עירוב עבור היום השני באמצעות הנחת מזון במקום אחר, אסורה לכל הדעות, (בנוסף על הטעמים האמורים), משום

* אם המזון של 'עירוב תחומין' הונח במקומו ביום, אך נאכל בזמן בין השמשות - לדעת השולחן ערוך העירוב חל; ויש מהראשונים שסוברים שאינו חל.
* בעת הנחת המזון של עירוב תחומין במקומו, יש לברך: "ברוך... אשר קידשנו במצוותיו וציונו על מצות עירוב". וחובה לומר בשעת הנחת המזון, או לאחר מכן: "בזה העירוב יהא מותר לי לילך (למחר) ממקום זה אלפיים אמה לכל רוח". והמערב עבור מספר שבתות, יפרט את השבתות שעבורן הוא מערב, וכגון: "לכל שבתות השנה".

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

בור מים המשותף לשתי חצרות שלא עירבו עירוב חצרות משותף - האם מותר לשאוב ממנו מים בשבת?

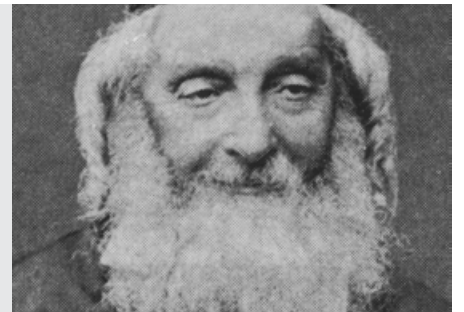
מהבור בשבת; כיון שהבור נחשב כחצר משותפת של שניהם. ואף אם כל אחד שואב את המים רק בחלק הבור שנמצא בשטח חצרו, הרי זה כמשתמש ברשות חברו, כיון שהמים שבכל הבור מעורבים. ואיסור זה הוא אף אם המחיצה המפרידה בין שתי החצרות עוברת מעל לחלל הבור.

[ש"ע שעו, א, ומשנ"ב א ב ו; ביאורים ומוספים דרשו, 10-11]

שתי חצרות שלא עירבו עירוב חצרות זו עם זו, ויש ביניהן בור מים שחלקו חפור בשטחה של חצר זו, וחלקו בשטחה של החצר האחרת - מותר לדיירי החצרות לשאוב מים מהבור בכלים שהובאו מהחצר, ולהכניסם לחצר; (ויש שאוסר).
אולם, אסור לדיירי החצרות להכניס לשטח הבור כלים שהובאו מהבית בשבת, וכן אסור להכניס אל הבית מים שנשאבו

הלוח היומי

כ"ח במנחם אב | רבי נפתלי צבי יהודה ב"ר יעקב ברלין
זצ"ל, הנצי"ב מוולוז'ין בעל העמק דבר, העמק שאלה,
רינה של תורה, שו"ת משיב דבר ומרומי שדה על הש"ס

בשנת ב' אלפים תמ"ח, ירד משה רבינו לאחר ארבעים יום השניים, לפסול לוחות אבנים. (לדעת הסדר עולם).
בשנת ג' אלפים של"ז נסתיימו 40 ימי שכיבתו של יחזקאל כפי ציווי הקב"ה, על צדו הימני, ס"ה 430 ימי שכיבה. (יחזקאל ד, ו)

יארצייט:

תרנ"ז: רבי נפתלי צבי יהודה ב"ר יעקב ברלין זצ"ל, הנצי"ב מוולוז'ין בעל העמק דבר, העמק שאלה, רינה של תורה, שו"ת משיב דבר ומרומי שדה על הש"ס.

תרפ"ד: רבי יעקב ב"ר אלישע יצחק שור זצ"ל, "הגאון מקיטוב" בעל שו"ת דברי יעקב, משנת רבי יעקב, מקור חכמה ועוד.
תרפ"ה: רבי אברהם חיים ב"ר יצחק עדס זצ"ל, מדייני ביה"ד בי-ם, ר"י המקובלים "רחובות הנהר". בעל תורת אברהם בחכמת הקבלה.

בשנת תש"כ: רבי מנשה ב"ר סלמאן שהרבני זצ"ל, תלמידו של הבן איש חי, בעל כפתור ופרח ופרדס רימונים על התנ"ך ועוד.
מתלמידיו הרבים: רבי יעקב מוצפי ורבי סלמאן חוגי עבודי (אב"ד בי-ם) ורבי יהושע משה (רבה של גבעתיים).
תשל"ב: רבי דוד יהודה אריה לייב ב"ר יוסף יוזפא כגן-כהן זצ"ל, 'הרב הנזירבי', בעל קול הנבואה, פתחי פרדס ועוד.
תשע"ב: רבי עקיבא ב"ר שמואל עהרנפלד זצ"ל, רבה של קריית מטרסדורף י-ם.

עדיף להיחשד כשקרן מאשר לעבור על איסור

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

בביאורים ומוספים מציינים, שלעיל בפתיחה מתייחס ה'חפץ חיים' למקרה ששמעון כן ניגש לראובן ומוכיח אותו על שדיבר עליו באוזני לוי. במקרה זה עלול להיות שראובן יכחיש ויטען: "לוי שיקר, לא דיברתי עליך מאומה באוזניו". ואז יחזור שמעון ללוי ויאמר לו - "מדוע שיקרת?"

במקרה שהדברים התפתחו כך - מדגיש ה'חפץ חיים' - על לוי להיזהר שלא לשוב על איולתו הראשונה. עליו לשתוק ולקבל על עצמו את חשדו של שמעון כי שיקר, ולא לחזור ולהתעקש אל אמיתות דבריו הראשונים. ובוודאי שאסור לו לומר לשמעון - "בוא עמי ותיווכח שאמת דיברתי, בכך שאחזור על הדברים בפני ראובן עצמו". כי אם אכן יאמר זאת בפני ראובן, יעבור שוב על איסור רכילות, וגם ילבין את פני ראובן ויעבור על "ולא תשא עליו חטא".

בתוך הסעיפים הנלמדים היום (הלכות רכילות כלל ג' סעיפים ב-ג-ד) דן ה'חפץ חיים' בהתרחשות שבה עלול אדם שהיה קרבן ללשון הרע, להיכשל אף הוא באיסור בתום לב, מתוך פעולה של 'הגנה עצמית' כביכול.

וזו לשונו בסעיף ב': "אם ראובן דיבר על שמעון בפני לוי, והלך לוי וסיפר את הדברים בפני שמעון, אסור לשמעון לומר אחר כך לראובן 'איך דיברת עלי בפני לוי?', כי על ידי זה גם הוא עובר על איסור רכילות, מחמת לוי".

כלומר: שמעון, השומע מלוי שכך וכך אמר עליו ראובן, אסור לו להוכיח את ראובן על כך. כי בזה הוא מרכיל על לוי, שגילה את הדברים שאמר לו ראובן. שכן למרות שלוי בעצמו עבר על איסור רכילות בכך שסיפר את הדברים, אין הדבר מתיר לשמעון לרכיל עליו.

ה'חפץ חיים' אמר: כמה חמורה פגיעה בממון אחרים. ההלכה אומרת שהגונב ממון חבירו ואין לו לשלם "ונמכר בגנבתו", הרי כדאי לאדם להשפיל את עצמו למדרגה של עבד, לישא שפחה כנענית ולהוליד עבדים כנענים וכדו', ובלבד לתקן את עוון הגניבה. (המאורות הגדולים עמ' שלז)

נשתדל להשקיע מאמץ ולנסות להיזכר אם יש בידינו חוב של ממון או של חפץ ונמהר להשיבו